

Datum raadsvergadering	:	Maart 2024
Onderwerp	:	Participatieverordening en uitdaagrecht 2024
Portefeuillehouder	:	
Datum raadsvoorstel	:	26 februari 2024

Samenvatting

Het wetsvoorstel "Versterking participatie op decentraal niveau" gaat verder dan een gemiddelde participatieverordening: inspraak bij voorbereiding van beleid staat hierin centraal. Ook uitvoering en evaluatie van gemeentelijk beleid wordt in het nieuwe wetsvoorstel via participatie geregeld. Daarnaast is sprake van een nieuwe vorm van participatie: het uitdaagrecht. Het wordt inwoners en maatschappelijke partijen mogelijk gemaakt om de uitvoering van taken van de gemeente over te nemen.

Wat is de juridische grondslag?

Artikel 150 van de Gemeentewet legt aan de gemeenteraad de verplichting op om een verordening vast te stellen waarin regels staan over de wijze waarop inwoners betrokken moeten worden bij de voorbereiding van gemeentelijk beleid. Het wetsvoorstel "Wet versterking participatie op decentraal niveau" gaat verder dan alleen inspraak bij de voorbereiding van beleid. Ook uitvoering en evaluatie van gemeentelijk beleid wordt dan middels participatie geregeld. Met het wetsvoorstel komt ook een uitdaagrecht.

Waarom dit raadsvoorstel?

De raad neemt nu het initiatief om de verordening op de agenda te plaatsen. Doel van de verordening is om op samenhangende wijze alle vormen van participatie in de gemeente op integrale wijze om te zetten in beleid, met zowel voor de kant van de gemeente als voor de kant van de inwoners duidelijke spelregels. Met dit raadsvoorstel komt er ook een uitdaagrecht, dat het voor inwoners en maatschappelijke partijen mogelijk maakt om de uitvoering van een taak van de gemeente over te nemen, al dan niet met het bijbehorende budget. Het doel van de verordening is om blijvend in gesprek te zijn met inwoners en maatschappelijke partijen; meer duidelijkheid te scheppen rondom doelen; duidelijkheid te scheppen rondom middelen; meer ruimte te creëren voor het meenemen van kennis, kunde en ervaring van inwoners en maatschappelijke partijen; en verplichte evaluatie en terugkoppeling van de resultaten van het participatietraject. Een integrale participatieverordening versterkt ook de positie van de raad; er wordt immers een heldere kaderstelling gegeven voor de organisatie en inrichting van burgerparticipatie.

Wat gaan we doen?

De participatieverordening vaststellen. Het uitvoeringsprotocol/beleid dient door het college te worden op- en vastgesteld. De nieuwe Wet versterking op decentraal niveau is overigens is nog geen verplichting. Het wetsvoorstel is op 26 oktober 2023 aangenomen door de Tweede Kamer en ligt nu bij de Eerste Kamer.

Welke argumenten en keuzemogelijkheden zijn er?

Doel van de wet is om meer ruimte te geven aan de samenleving, blijvend in gesprek te zijn en meer duidelijkheid te scheppen rondom doelen, middelen, beïnvloedingsruimte. Toegevoegd is het zogenaamde uitdaagrecht: inwoners kunnen de gemeente verzoeken om de uitvoering van een taak van de gemeente over te nemen, al dan niet met bijbehorend budget omdat de inwoners denken de taak beter of goedkoper te kunnen uitvoeren. Als de verordening moet worden aangepast n.a.v. nieuw inzicht, zal dat gebeuren. Het doel is immers ook om heldere kaders voor participatie op te stellen die passen bij de lokale omstandigheden. De wijze waarop dat moet gebeuren komt vast te liggen in (nieuw) te ontwikkelen beleid.

Wat hebben we hiervoor nodig?

Een open en uitnodigende houding van de gemeente, ook in een latere fase van het beleidsproces. Deze open houding van de zijde van de gemeente en een gevoel van eigenaarschap bij de inwoners bevorderen participatie.

Het uitdaagrecht hoeft niet tot extra druk op de financiële middelen van de gemeente te leiden, aangezien het de uitvoering van een gemeentelijke taak betreft. Het betreft derhalve taken die door de gemeente dienen te worden uitgevoerd en die óf al in de begroting zijn opgenomen óf waarvoor in elk geval budget voor dient te worden vrijgemaakt. Onder het uitdaagrecht kunnen inwoners de gemeente verzoeken de uitvoering van een gemeentelijke taak over te nemen, al dan niet met bijbehorend budget.

Wie is erbij betrokken en hoe communiceren we?

Verordeningen worden altijd gepubliceerd op overheid.nl

Wat is het vervolg?

Nadat de verordening is vastgesteld is het aan het college om een uitvoeringsprotocol vast te stellen. Het beleid en het protocol beogen immers de kwaliteit van de democratische processen te vergroten, helderheid te verschaffen en de samenwerking tussen gemeente en inwoners te versterken.

Hoe monitoren en evalueren we?

Ook dit ziet de raad graag terug in het nieuw te ontwikkelen uitvoeringsprotocol.

Mevr. W.M.M. van den Brink - van Agtmaal

(Fractievoorzitter D66)